Kirjallinen kysymys KK 499/2026 vp

Timo Vornanen tv

Kirjallinen kysymys laittomaan maassaoloon liittyvistä kansallisen turvallisuuden riskeistä

Eduskunnan puhemiehelle

Valtion keskeinen tehtävä on huolehtia kansalaistensa ja yhteiskunnan turvallisuudesta sekä valvoa rajojaan ja maassa oleskelun laillisuutta. Suomen on kyettävä tunnistamaan kansallista turvallisuutta vaarantavat henkilöt ja torjumaan vieraan valtion mahdollisuudet hyödyntää maassa oleskelevia henkilöitä vihamielisessä toiminnassa. Tämä edellyttää ajantasaista tilannekuvaa sekä riittäviä toimivaltuuksia, resursseja ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa.

Suojelupoliisin vuoden 2026 kansallisen turvallisuuden katsauksen mukaan Venäjä hyödyntää Euroopassa verkosta rekrytoituja sijaistoimijoita vaikuttamis- ja sabotaasitoiminnassa. Rekrytoidut henkilöt voivat toimia rahallista korvausta vastaan eivätkä välttämättä tiedä toimivansa Venäjän tiedustelupalvelujen hyväksi. Suojelupoliisi arvioi, että vakavampien sabotaasitekojen uhka on olemassa myös Suomessa. Lähialueillamme paljastuneet hankkeet osoittavat, että kyse on konkreettisesta turvallisuusuhasta. Latvian turvallisuuspalvelu VDD kertoi 15.11.2026 Viron ja Latvian viranomaisten yhteistyöllä torjutusta sabotaasihankkeesta, jonka kohteena oli Virossa toimiva puolustusteollisuuden yritys. Tapaukseen liittyen Virossa otettiin kiinni kahdeksan Latvian kansalaista. VDD:n mukaan Venäjän tiedustelu- ja turvallisuuspalvelut käyttävät muiden maiden kansalaisia vaikeuttaakseen tekojen yhdistämistä Venäjään.

Näiden havaintojen perusteella on tarpeen selvittää, liittyykö Suomessa laittomaan maassaoloon sellaisia henkilöiden tunnistamisen, tavoittamisen tai valvonnan puutteita, joita vieraan valtion toimijat tai rikolliset verkostot voisivat hyödyntää. Erityistä huomiota on kiinnitettävä puolustusteollisuuden, Ukrainalle annettavan materiaalituen ja kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen. Hallituksen esityksessä HE 50/2025 vp Suomessa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten määräksi arvioitiin enintään noin 3 000—4 000 henkilöä. Kyseessä on vuoden 2025 arvio, joten turvallisuustilanteen arvioimiseksi tarvitaan ajantasainen tieto henkilömäärästä ja arvioon liittyvistä epävarmuuksista.

Oleskeluoikeus, henkilöllisyyden luotettava varmistaminen ja tieto henkilön olinpaikasta ovat toisistaan erillisiä kysymyksiä. Pelkkä henkilötietojen tai muiden tunnisteiden kirjaaminen ei vielä yksin varmista henkilön ilmoittaman nimen, kansalaisuuden tai taustan oikeellisuutta. Vastaavasti viranomaiselle ennestään tutun henkilön nykyinen olinpaikka voi olla tuntematon. Turvallisuusarvion kannalta on olennaista selvittää, kuinka laajoja nämä tiedolliset puutteet ovat ja miten ne vaikuttavat viranomaisten mahdollisuuksiin tunnistaa ja torjua uhkia.

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 499/2026 vp

Laittomaan maassaoloon voi liittyä harmaan talouden, rikollisen hyväksikäytön ja viranomaisvalvonnan katveiden riskejä. Hallituksen on arvioitava, missä määrin nämä ilmiöt muodostavat myös kansallisen turvallisuuden uhkia ja voiko esimerkiksi taloudellinen riippuvuus tai painostukselle altistuminen lisätä henkilön riskiä joutua vieraan valtion toimijoiden hyväksikäyttämäksi. Riskinarvioinnin tulee perustua henkilöiden toimintaan, taustatietoihin ja havaittuihin yhteyksiin.

Hallituksen on varmistettava, että viranomaisilla on riittävät toimivaltuudet, resurssit ja tiedonvaihdon edellytykset kansallista turvallisuutta vaarantavien henkilöiden tunnistamiseen ja heidän toimintaansa puuttumiseen. Mahdolliset lainsäädännön ja viranomaistoiminnan puutteet on yksilöitävä ja korjattava. Turvallisuusuhka on kyettävä hallitsemaan myös silloin, kun henkilön maasta poistaminen ei ole mahdollista.

Hallitukselta tarvitaan julkistettavissa olevalla yleisellä tasolla selkeä arvio riskin luonteesta ja vakavuudesta, arvion tietopohjasta sekä tarvittavista toimenpiteistä ja niiden aikataulusta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaiseksi hallitus arvioi Suomessa laittomasti oleskeleviin henkilöihin ja laittomaan maassaoloon liittyvän kansallisen turvallisuuden riskin, mihin viranomaistietoihin arvio perustuu ja mitkä ovat arvion keskeiset epävarmuudet,

mikä on ajantasaisin arvio Suomessa laittomasti oleskelevien henkilöiden määrästä, kuinka monen henkilöllisyyttä ei ole kyetty luotettavasti varmistamaan ja kuinka monen olinpaikka on viranomaisille tuntematon,

onko viranomaisilla havaintoja tai perusteltuja arvioita siitä, että vieraan valtion tiedustelupalvelut tai niiden välikädet pyrkivät hyödyntämään Suomessa laittomasti oleskelevia henkilöitä tiedustelussa, sabotaasissa tai muussa kansallista turvallisuutta vaarantavassa toiminnassa, ja mitä näistä havainnoista ja arvioista voidaan julkisesti kertoa,

ovatko viranomaisten toimivaltuudet, resurssit ja tiedonvaihto riittäviä näiden riskien tunnistamiseen ja torjumiseen, ja mitä puutteita hallitus on niissä tunnistanut ja

mihin konkreettisiin toimiin hallitus ryhtyy ja millä aikataululla tunnistettujen riskien vähentämiseksi, ja miten turvallisuusuhkaa aiheuttavien henkilöiden toimintaan puututaan tilanteissa, joissa maasta poistamista ei voida toteuttaa?

Helsingissä 17.11.2026

Timo Vornanen tv